

Διονύσιος Δημ. Κασάπης

Ο Αγώνας στον Βάλτο των Γιαννιτσών. Οργάνωση και διεξαγωγή του Αγώνα στην περιοχή Γιαννιτσών

Γι' αυτούς που πρωτοσπείρανε
της Λευτεριάς το σπόρο
λαχταρισμένο δώρο
στην Σκλαβωμένη Γη

1. Στη Σκλαβωμένη Γη που ελευθερώθηκε με τους αγώνες, τις θυσίες και το αίμα πρώτα των Μακεδονομάχων κι ύστερα των γενναίων του Ελληνικού Στρατού του 1912, γίνεται το Α' Πανελλήνιο Ιστορικό Συνέδριο για τον Αγώνα στον Βάλτο των Γιαννιτσών.

2. Το Συνέδριο αυτό που αφορά μια από τις πιο λαμπρές και ένδοξες σελίδες της Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους, εκπληρώνει ύψιστο χρέος τιμής και ευγνωμοσύνης προς όλους εκείνους τους εθελοντές οι οποίοι τους του Ελληνικού Συνειδότος των ρήμασι πειθόμενοι, αγωνίσθηκαν επί έτη μακρά από το 1870 έως το 1908, με εθνική έξαρση, τον αιματηρό και πολυμέτωπο Αγώνα μέσα σε φρικτές συνθήκες, για να πραγματοποιήσουν το όραμα πολλών γενεών: Σαν φύλακες των ψυχών και των σωμάτων: α) να σώσουν τον Μακεδονικό Ελληνισμό, β) να προετοιμάσουν την Ελευθερία της Μακεδονίας και γ) να την διατηρήσουν παντοτινά, δίνοντας το παράδειγμα, πεσόντες και επιζήσαντες, με υψηλές υποθήκες και εθνικές εντολές για την αντιμετώπιση των νέων εθνικών κινδύνων. Για να διατηρήσουν το «πρόφραγμα». Γιατί; Διότι ο αμυντικός Μακεδονικός Αγώνας συνεχίζεται. Η Ιστορία επαναλαμβάνεται. Και διδάσκει: Και εντέλλεται: Έλληνες γρηγορείτε. Έλληνες αμυνθείτε. Οι κίνδυνοι ελλοχεύουν. Και το Α' αυτό Συνέδριο είναι πράξη αμυντική. Τα πορίσματά του θα είναι ο τηλαιυγής φάρος που θα φωτίζει για πάντα το σημερινό και τον μελλοντικό δρόμο των Πανελλήνων.

Γι' αυτό αξίζει στους οργανωτές του Συνεδρίου αυτού ένα μεγάλο εγκάρδιο ευχαριστώ μαζί με τα συγχαρητήρια.

Η αυξομειούμενη Λίμνη

3. Η έκταση που κάλυπταν τα νερά του Βάλτου των Γιαννιτσών δεν ήταν στα-

θερή. Τα 150 τετρ. χιλ/τρα κατά τους θερινούς μήνες, έφθαναν στα 200 τ.χ. κατά τους χειμερινούς με την εισροή των χειμάρρων (Μογλενίτσα, Μπάλιτζα, κ.λπ.), τα νερά των οποίων ύψωναν την στάθμη και μεγάλωναν την επιφάνεια της Λίμνης η οποία έτσι δεν είχε σταθερή όχθη για την προσέγγιση και διάβαση των τροφοδοτών με τα εφόδια για τους μαχητές. Η βόρεια όχθη του Βάλτου έφθανε στην θέση Ψαρόσκαλα 2-3 χιλιόμετρα νότια της πόλης των Γιαννιτσών και της Εγνατίας οδού, η νότια όχθη έφτανε τρία χιλιόμετρα βόρεια του Γιδά (Αλεξάνδρεια) και της οδού Θεσσαλονίκης - Βέροιας, αλλά και 10 χιλιομ. βόρεια του Αλιάκμονα, δηλαδή είχε μέγιστο πλάτος 10-12 χιλιόμετρα και μήκος 22-24 χιλ/τρα διότι η δυτική όχθη της έφτανε σε απόσταση 12 χιλιομ. από τη Βέροια, ενώ η ανατολική απείχε 12-13 χιλιομ. από τον Αξιό ποταμό.

4. Ετσι φανερώνεται η μεγάλη στρατηγική σημασία του Βάλτου, πράγμα που αντιλήφθηκαν οι ηγέτες του βουλγαρικού κομιτάτου, οι οποίοι με τις ένοπλες συμμορίες τους κατέλαβαν τον Βάλτο, όπου εγκατέστησαν 22 καλύβες μέχρι το 1902. Κι όποιος κατείχε τον Βάλτο έλεγχε όχι μόνο την περιφέρειά του αλλά το πιο σημαντικό τμήμα της Κεντρικής Μακεδονίας, εκκινείτο με τις πλάβες (βάρκες χωρίς καρίνα) σε λίγη ώρα από την μία όχθη της Λίμνης στην άλλη, ευρισκόμενος κοντά στα τριγύρω βουνά (Πάικο, Βέρμιο, Πιέρια) και το κυριότερο μπορούσε να αποκόψει από την υπόλοιπη Ελλάδα όλη την Μακεδονία που βρίσκεται ανατολικά του Αξιού αλλά και την Θράκη.

5. Η πρόσβαση στον Βάλτο ήταν δύσκολη. Τα τέλματα (τα γκιόλια) και τα υπολείμματα των υδάτων του χειμώνα που κοντά στις όχθες του Βάλτου εμπόδιζαν την είσοδο σε εκείνον που δεν γνώριζε τα «περάσματα» που κατέληγαν στις «σκάλες» του Βάλτου. Οι καλύτεροι οδηγοί ήταν οι ψαροψαθάδες αυτοί που ζούσαν ψαρεύοντας τα ροιβάδια και τους γουλιανούς του Βάλτου, πλέκοντας και ψάθες με τα ραγάζια του. Αυτοί ήταν οι αφανείς ήρωες που οδηγούσαν τα ένοπλα τμήματα των ανταρτών στις αναγκαίες κινήσεις τους και τα εφοδίαζαν με τρόφιμα, ρούχα, φάρμακα, όπλα κ.λπ.

6. Η αδιάκοπη επαναστατική δράση η οποία αναπτύχθηκε στα βασανισμένα χώματά μας, πριν από το 1821, δεν μπόρεσε να τα ελευθερώσει. Η Μακεδονία λόγω της γεωγραφικής της θέσεως δεν είχε την τύχη της νότιας Ελλάδας. Έπεσε αυτή στο βωμό της λευτεριάς του 1821 για να λυτρωθούν απ' το ζυγό οι αδελφικές της χώρες, που βρίσκονταν σε πλεονεκτικότερη θέση. Έπεσε η Μακεδονία αποροφώντας αυτή την πρώτη ορμή των τουρκικών κτυπημάτων, για να ζήσει η Ελλάδα στην Στερεά, την Πελοπόννησο και τα νησιά. Πέφτοντας όμως εγνώριζε ότι οι ελευθερωμένες χώρες δεν θα ξεχνούσαν την σκλάβια αδελφή τους. Το πρόφραγμα. Θ' έρχονταν η ώρα.

7. Μ' αυτήν την ελπιδοφόρο προσδοκία της εθνικής ολοκλήρωσης έζησε η Μακεδονία τα χρόνια που ακολούθησαν το 21. Κι οι ελπίδες της πολλαπλασιάστηκαν όταν το 1867 η ελευθερωμένη Ελλάδα την πλησίασε περισσότερο παίρνοντας στην στοργική αγκαλιά της την Θεσσαλία και τη νότιο Ήπειρο.

Αλλά οι πολλαπλασιασμένες αυτές ελπίδες που αποτέλεσαν βασικό στοιχείο στην ήδη διαπλασμένη εθνική συνείδηση των Ελλήνων της Μακεδονίας άρχισαν να εξαιμίζονται, να σκεπάζονται χαμένες μέσα στο επικίνδυνο σκοτάδι που άρχισε να κατεβαίνει απειλητικό από το βορρά.

Η θανάσιμη πρόκληση

8. Τα θεμέλια του Πανσλαβιστικού Ιμπεριαλισμού τέθηκαν την 31η Μαΐου 1848 στο Α' Συνέδριο της Πράγας, αφού προηγουμένως δύο Καθολικοί πάστορες, ο Γκιόργκι Κριζανιτς από το Κάρλοβατς της Κροατίας κι ο Ορμπίνι από το Σπλιτ της Δαλματίας με τα 2 βιβλία για την «Ιστορία του Σλαβισμού» που δημοσίευσαν στη Μόσχα συστηματοποίησαν τον Ρωσοκεντρικό, πολιτικό και πολιτιστικό Πανσλαβισμό, που άρχισε να υλοποιείται μετά τον Κριμαϊκό Πόλεμο 1854-56, όταν κορυφώθηκε το μίσος κατά των Δυτικών και ιδίως μετά το β' Πανσλαβιστικό Συνέδριο της Μόσχας το Μάιο του 1867 με τη δημιουργία στη Μόσχα και στη Σόφια των Πανσλαβιστικών οργανώσεων, όπως η «Εταιρεία των Ενωμένων Σλαύων», «η Αδελφότητα Κύριλλος και Μεθόδιος» κ.λπ. τα μέλη των οποίων ήταν διανοούμενοι, πολιτικοί και στρατιωτικοί (όπως ο Τ. Αξάκωφ, ο Ν. Στράχωφ, ο Μ. Πογκόντιν, ο Α. Κοτσελιώφ κ.ά.) που σκόπευαν στην ένωση όλων των Σλαβικών λαών και πίεζαν τον Τσάρο Αλέξανδρο τον Β' να κηρύξει τον Ρωσοτουρκικό Πόλεμο (1877-78). Στους λαούς περιέλαβαν και τους Βουλγάρους, αν και αυτοί δεν ήταν Σλαύοι αλλά είχαν στηρίξει τις ελπίδες τους στον «Μεγάλο Ρώσο αδελφό» με την μεγάλη βοήθεια του οποίου άρχισαν να οργανώνουν την κρατική τους υπόσταση αλλά και τις κατακτητικές τους προσπάθειες εναντίον των γειτονικών λαών. Ο Ρώσος πρεσβευτής στην Κωνσταντινούπολη Στρατηγός Ιγνάτιεφ, ενθάρρυνε και βοήθησε σε μεγάλο βαθμό τα βουλγαρικά σχέδια εφαρμόζοντας την πολιτική της Τσαρικής Ρωσίας μετά το 1856 που είχε αλλάξει κι ήταν εχθρική έναντι της Ελλάδος. Και η Κρητική Επανάσταση του 1866 με το ολοκαύτωμα του Αρχαδίου, όπως κι η πολιτική των άλλων μεγάλων δυνάμεων των πρώην «Προστάτηδων» οι οποίες τον Μάρτιο του 1886 στην συνδιάσκεψη του Βουκουρεστίου αναγνώρισαν το βουλγαρικό προαξικόπημα της 6/9/1885 και επιδίκασαν την Ανατ. Ρωμυλία στην Βουλγαρία, ενώ μετά το προαξικόπημα ο συνεργάτης του Ιγνάτιεφ Βούλγαρος διπλωμάτης Σιαπώφ, στο βιβλίο του «Η Μακεδονία κατά την χιλιετη-

ρίδα του Αγίου Μεθοδίου» μεταξύ άλλων έγραψε: «το μέλλον της Βουλγαρίας έγκειται στην εξέγερση των Μακεδόνων Βουλγάρων. Η Θεσσαλονίκη πρέπει να είναι η κυριότερη πόλη του κράτους μας. Ο μόνος πολέμιος της Βουλγαρίας είναι ο Ελληνισμός».

9. Η είδηση της προσαρτήσεως της Ανατολ. Ρωμυλίας όπου ζούσαν 200 χιλ. Έλληνες προκάλεσε αγανάκτηση σ' όλον τον Ελληνισμό. Η ελευθερωμένη Ελλάδα κήρυξε επιστροφή. Αλλ' οι Δυτικές Δυνάμεις τον Απρίλιο του 1886 απέκλεισαν τα ελληνικά παράλια και ανάγκασαν την Ελλάδα να αποστρατευθεί.

Στην Αγγλία την εποχή αυτή επικρατούσαν οι απόψεις του Αγγλου πολιτικού λόρδου Derby και του λόρδου Stanfoid όστις διεκήρυσεν και υποστήριξε ότι:

«Η Μεγ. Βουλγαρία με πληθυσμόν όχι σαφώς σλαβικόν, φθάνουσα μέχρις Αιγαίου, θα ήτο ολιγώτερον προσιτή εις τους Ρώσους, ενώ δια της επαφής της προς την θάλασσαν θα υφίστατο θετικώς την επίδρασιν της Αγγλίας».

10. Οι επιτυχίες της πανσλαβιστικής πολιτικής στην Ανατολ. Ρωμυλία εγκαινιάζουν νέα περίοδον διωγμών του ελληνισμού. Διωγμούς οι οποίοι, ύπουλα και μεθοδικά οργανωμένοι ξαπλώνονται σ' όλα τα σημεία της Μακεδονίας, στα βουνά και τους κάμπους στα χωριά και στις πόλεις. Το ισχυρότατο βουλγαρικό κομμάτι κατόρθωσε να δημιουργήσει σε μεγάλο μέρος του Μακεδονικού πληθυσμού μεγάλη σύγχυση, ώστε συχνά να παρατηρηθεί το φαινόμενο, μέσα στην ίδια οικογένεια Μακεδόνων, άλλοι μεν να είναι φανατικοί Έλληνες, άλλοι δε βουλγαρόφιλοι. Την φριχτή και απάνθρωπη αυτήν κατάσταση εκφράζει κι ο ποιητής στον στίχο του: «Ο πατήρ τον υιόν να σπαράζει, αδελφός αδελφόν να χτυπά, και ο φίλος τον φίλον να σφάζει, ούτε τίγρις αυτά τα βαστά».

Κι όταν είδε ότι μόνον με την προπαγάνδα δεν κατάφερε πολλά πράγματα, το βουλγαρικό κομμάτι άρχισε να στέλνει τους κομιτατζήδες, οργανωμένους σε ένοπλες συμμορίες. Κύριος στόχος αυτών ήσαν τα ελάχιστα ελληνικά σχολεία, οι δάσκαλοι και οι Έλληνες ιερείς.

Η ψυχολογική προπαρασκευή - Η Παιδεία

11. Για την ελληνική παιδεία ο ακαδημαϊκός καθηγητής και πρόεδρος της Ε.Μ.Σ. Κων. Βαβούσκος στην σελ. 103 του βιβλίου «Ο Μακεδονικός Αγώνας» Ιστορικό Ανθολόγιο του Αριστ. Κωστοπούλου τονίζει:

«Η σημασία της ελληνικής παιδείας υπήρξε μεγάλη δια το Ελληνικόν Έθνος. Η παιδεία υπήρξε ο συνδετικός κρίκος όλων των Ελλήνων από της αρχαιότητος μέχρι σήμερα, υπεράνω των γλωσσών ή γλωσσικών ιδιωμάτων. Αυτή κατέστησε την Ελλάδα διδάσκαλον της Οικουμένης, αυτή δε επεκράτησε και εκαλλιέργησε

κατά τους χρόνους της ρωμαιοκρατίας, της φραγκοκρατίας και της τουρκοκρατίας το εθνικόν αίσθημα και την συνείδησιν της κοινής καταγωγής.

Οι πατέρες μας εις την Μακεδονίαν εγνώριζον το μέγα τούτο όπλον και χωρίς να είναι σοφοί και ειδικοί εις τα της παιδείας, κατόρθωσαν να καλλιεργήσουν και αναπτύξουν αυτήν εις τοιαύτην έκτασιν και εις τοιούτον βάθος, ώστε αυτή να αποβή αληθής φάρος ελληνικού μεγαλείου, αλλά και γρανιτώδες οχυρόν του Ελληνισμού...

Ο Μακεδονικός Ελληνισμός ενίσχυσε το μέγα σχολικόν δίκτυον της περιοχής δια σειράς εκπαιδευτικών, φιλεκπαιδευτικών, φιλομούσων, φιλολογικών και φιλανθρωπικών οργανώσεων, αι οποίαι συνεπλήρουν την σχολικήν παιδείαν δια διαλέξεις, εκδόσεων βιβλίων, περιοδικών και εφημερίδων, δια διοργανώσεως τελετών και συναυλιών, δια χορηγήσεως υποτροφιών, δια διοργανώσεως συσσιτίων και οίκων μαθητών».

Κι ο Στέφ. Παπαδόπουλος, στη σελ. 105 του ίδιου βιβλίου, σημειώνει τους Φιλεκπαιδευτικούς Συλλόγους και τις Αδελφότητες, της εποχής του 1870-72 πολλών πόλεων μεταξύ των οποίων και τα Γιαννιτσα. Τον Σύλλογο των Γιαννιτών σημειώνει χωρίς επωνυμία.

12. Είναι αυτός για τον οποίο έγραψαν και άλλοι συγγραφείς (βλ. Χρ. Χατζή «Τα Γιαννιτσα στην Ιστορία», σελ. 67, Τ. Τιμοθεάδης, «Τα Γιαννιτσα το 1821», σελ. 8 κ.ά.) με τίτλο και χρόνο ίδρυσης όχι πάντοτε τελείως ακριβή. Ο εμπρησμός των Γιαννιτών κατέστρεψε τα Αρχεία και της Φιλοπτώχου Αδελφότητος, αλλά και του οργάνου που προετοίμασε τον Αγώνα στον Βάλτο και την περιοχή του. Από την φωτιά σώθηκε η σιδερένια σφραγίδα που την φυλάξαμε σαν κόρη οφθαλμού γιατί αποτελεί αδιαμφισβήτητο στοιχείο ότι από το έτος 1872 ιδρύθηκε στα Γιαννιτσα ο «Φιλοπροοδευτικός Σύλλογος η Πέλλα 1872».

Αρχισε τη δράση του μαζί με την Φιλόπτωχο αδελφότητα, τους δασκάλους και τους ιερείς αμέσως μετά το Σχίσμα της Βουλγαρικής Εξαρχίας του 1870 και ιδίως μετά το 1872 όταν η Σύνοδος στο Οικουμενικό Πατριαρχείο κατεδίκασε και απομάκρυνε τους εξαρχικούς. Οι Πρόκριτοι, οι Δημογέροντες, οι Ιερείς, οι Δάσκαλοι των Γιαννιτών, των Αμπελιών, των Γαλατάδων, του Γυψοχωρίου, των Αθύρων, των Αγίων Αποστόλων (δηλ. της σημερινής Πέλλας, κ.λπ.) οργανωμένοι πλέον αγωνίζονται μεθοδικά κατά του επιθετικού βουλγαρικού εθνικισμού με την λει-

Ίδού η σφραγίδα

τουργία των ναών, των συσσιτίων για τους φτωχούς και των σχολείων που κατέστησαν τα αμυντικά κάστρα κατά της εχθρικής επιβουλής. Πολλοί συγγραφείς αναδίφησαν τα αρχεία και δημοσίευσαν σημαντικά στατιστικά στοιχεία, για τον αριθμό των σχολείων, των μαθητών, των δασκάλων, των επιθεωρητών, την οργάνωση και την σχέση με τα Ελληνικά Προξενία που ενίσχυσαν την εθνική προσπάθεια στον αποφασιστικό τομέα της παιδείας. Για το περιεχόμενο, τα προγράμματα της παιδείας, την κοινωνική και εθνική δράση της όμως, ελάχιστα έχουν δημοσιευθεί. Το κενό αυτό θα συμπληρωθεί εδώ με ολοζώντανα στοιχεία που μας μετέδωσαν αυτούσια διδαχθέντες και διδάξαντες τότε που τα άσματα ήταν τα όπλα τους με τα οποία ενίσχυσαν και δυνάμωναν το εθνικό φρόνημα, το ηθικό και την μαχητικότητα των Ελλήνων κατά τους σκληρούς και αιματηρούς αγώνες στην αρχή του 20ού αιώνα.

13. Τι διδάσκονταν οι μαθητές; Κανένας δεν το έγραψε. Οι μαθητές και οι δάσκαλοι που επέζησαν παρέδωσαν όλα τα στοιχεία εκφράζοντας ζωντανά τα γεγονότα με τα τραγούδια και τα απομνημονεύματά τους, σε μας τους νεώτερους για να συνεχίσουμε την υψηλή αποστολή τους. Τα μαθήματα ήταν τα «Θρησκευτικά», η «Ανάγνωση», η «Αριθμητική», η «Ιστορία», η «Πατριδογνωσία» και κυρίως η «Ωδική» η οποία είχε γίνει το κύριο όπλο για την εμφύχωση και την ύψωση του φρονήματος όχι μόνο των μαθητών αλλά και όλων των Ελλήνων οι οποίοι συγκεντρώνονταν κατά τις μεγάλες θρησκευτικές εορτές στον Ιερό Ναό της Παναγίας (τον Μητροπολιτικό) που έχτιζαν με πολύ αγώνα και αγωνία οι Πρόκριτοι από το 1856 και εδώ, δίνοντας πολύ μεγάλες διαστάσεις στο Ναό, για να μετέχουν όλοι οι Έλληνες στις τελετές που πραγματοποιούνταν δύο φορές το χρόνο, στο τέλος του ημερολογιακού έτους τον Δεκέμβριο και του σχολικού έτους τον Ιούλιο.

14. Στις τελετές αυτές καλούνταν υποχρεωτικά και ο Καΐμακάμης, οι αξιωματικοί της Διεθνούς Αστυνομίας και οι Πρόξενοι των Μεγάλων Δυνάμεων από την Θεσ/νίκη για να παρακολουθήσουν τις επίσημες τελετές. Κι η χορωδία των μαθητών για να αμβλύνει το μίσος των επισήμων κατά της Ελλάδος ορισμένες προσευχές και άσματα εκτελούσε με προσαρμογή στις μελωδίες των Ξένων εθνικών Ύμνων με ελληνικές λέξεις.

1) Για το Ρώσσο Αξιωματικό Νικαλαί Αγγούρα.

Τον Τσάρικο Ύμνο

Δώρον σου κάλλιστον

Λάμπει η αυγή,

Πάντα τα ορατά και αόρατα

Ψυχών Ανάταση, Ύμνοι Γλωσσών

Δώρον σοι φέρουσι, Σα εκ των Σων.

2) Για τον Άγγλο και τον Τούρκο εκπρόσωπο, τον Αγγλικό Ύμνο.

«Θεέ ευλόγησον υπό τον Άνακτα όλους ημάς. Δος δόξης στέφανον, την τύχην άφθονον στον βασιλέα μας Σώσον Θεέ. Τον βασιλέα μας Σουλτάν Αβδούλ Χαμίτ. Σώσον Θεέ.

Κι όταν έλειπε ο Τούρκος, άλλαξε ο στίχος:

Δος δόξης στέφανον την τύχην άφθονον εις τον Γεώργιον. Σώσον Θεέ.

Ηταν ο Γεώργιος που δολοφονήθηκε το 1913 στη Θεσ/νίκη.

3) Και για τον Γερμανό τον Γερμανικό Ύμνο (Σύνθεση Φελίξ Μέντελσον).

Εις τον Άνακτα προσήκει
κύκνειου χορού σειρά (δισ)
Ζήτω κράξατε αδέρφια
Ζήτω η ελευθεριά

Για τον Γάλλο αξιωματούχο (την marsellieuse) τον Γαλλικό Ύμνο:

Ω! Παιδιά μου ορφανά μου
Σκορπισμένα δω κ' εκεί
υβρισμένα ή διωγμένα
απ' τα έθνη πανοικεί (δισ)
Ξυπνήστε τέκνα, Ρομφαίας βέλη,
ελευθερία ζητεί και θέλει
ζητεί και θέλει η μήτηρ μας.

Και τότε ακριβώς με τις συναυλίες η Μουσική Παιδεία πραγματοποιούσε την αποστολή της, την Αγάπη για το Θεό, την Ελλάδα, την Ελευθερία. Την ψυχολογική προετοιμασία του Αγώνα. Η πρώτη προσευχή:

1) Με την σονάτα του W. A. Mozart Kächel 331: (Κεχελ 331)

Δος μου χείλη να σε ψάλλω,
Δος μου άσμα να σε υμνήσω
δος πνοή να σ' ευλογήσω
του παντός Δημιουργέ (δισ)
Σε Ιησού εν μόνον βλέμμα
διελύθη η σκοτία
κι ήλθε πάλιν η πρωία
κι έλαμπαν χρυσαί αυγαί (δισ)
Εις ζωήν τον κόσμον πάλιν
αφυπνίζει η πνοή σου

και εγείρονται εξ ίσου
άνθη, χλόη και πτηνά
κ' είναι η έγερσις των Ύμνος
εις το Θείον τον Πατέρα
κι είναι η νέα των ημερα
νέα Πλάστα Ωσανά...

2) Κι η δεύτερη

Αν δε μου μείνει εντός του Κόσμου
που ν' ακουμπήσω να σταθώ
εκεί ψηλά είν' ο Θεός μου
πώς ημπορώ ν' απελπισθώ (δισ)
Είν' ο Θεός που μ' έχει πλάσει
το χέρι του το σπλαχνικό
Δεν ημπορεί να με ξεχάσει.
και να μ' αφήσει νηστικό (δισ).
Φαιδρά στα δάση όλα γυρίζουν
του ουρανού τα πετεινά
ποτέ δεν σπείρουν δεν θερίζουν
Κι όμως κανένα δεν πεινά.

3) Και για την Πατρίδα:

α) Το πρώτο άσμα (σε Ιρλανδική μελωδία)

Ασπασμούς προς σε ευθύνω
ω Πατρίς αγαπητή
και πληθύν δακρύων χύνω
και οδύνη με κρατεί
Στέγην υπό την οποίαν
έτυχον να γεννηθώ
πότε πάλιν με καρδίαν
ευτυχής θα σ' ασπασθώ
Γη των χρόνων μου των πρώτων
πεδιάδες και δρυμοί
δεν σας βλέπωσιν ως πρώτον
νοσταλούντες οφθαλμοί.

β) Και δεύτερο

Ξέρεις την Γην όπου ανθεί/φαιδρά πορτοκαλέα
που κοκκινίζει η σταφυλή/και θάλλει η ελαία
Ω! δεν την αγνοεί κανείς, είναι η Γη η Ελληνίς

ας μην την αγνοεί κανείς, είναι η Γη η Ελληνίς
 Γη Μήτηρ παλαιών Θεών και νέων Ημιθέων
 Γη αναμνήσεων κλεινών και Γη ελπίδων νέων (δισ)
 Ω! δεν την αγνοεί κανείς κ.λπ.

γ) Και τα τραγούδια του Αντάρτη,

Βαρέθηκα να κάθομαι στην Λίμνη τα καλάμια
 Να πίνω το θολό νερό να πέφτω στα ραγάκια.
 Αρνήθηκα τα αδέρφια μου, πατέρα και μητέρα
 κουνούπια ήπιαν το αίμα μου και βδέλες το κορμί μου
 Ο Γκόνος από τα Γιαννιτσά στη λίμνη πολεμάει
 με ντουφέκια και σπαθιά Βουλγάρους κυνηγάει.
 Βλέπω την Πέλλα την Παλαιά, τους Άγιους Αποστόλους
 θυμούμαι τον Αλέξανδρο τους δοξασμένους χρόνους.

Και δεύτερο

Είμαι Έλλην κι όχι Σλαύος
 Ξέρω την καταγωγή μου
 Η Ελληνική φυλή μου
 ελευθέρα πάντα ζει (δισ)
 Ελληνόπουλα καημένα, Βουλγαρόπαιδα χαμένα
 Ελληνόπουλα καημένα παύει πλέον η σκλαβιά
 (τρεις) Ζήτω η Ελευθεριά!!

Του Βουλγαρισμού η ψώρα Μακεδόνα δεν μολύνει
 ούτε τον απομακρύνει από τον Ελληνισμό.

Η Απάντηση

Η απάντηση στην θανάσιμη πρόκληση ήταν ο αμυντικός Μακεδονικός Αγώνας που επεκτάθηκε σ' όλους τους τομείς: της Εκκλησίας, της Οργάνωσης, της Παιδείας και την Ένοπλη Άμυνα.

Τα 2/3 των κατοίκων της «Ιεράς πόλης των Τούρκων» μαζί με τους τσιφλικάδες της υπαίθρου των Γιαννιτσών ήταν Τούρκοι, που απαγόρευσαν την λειτουργία Χριστιανικού Ναού.

Η πρώτη επιτυχία των Ελλήνων της πόλης μας είναι η ανέγερση και η λειτουργία του Ιερού Ναού της Μητροπόλεως, αφιερωμένου στην Θεομήτορα. Το δεύτερο βήμα είναι η Οργάνωση των Συλλόγων από το 1872, που αργότερα καλύπτουν την Τοπική Επιτροπή Αμύνης η οποία αποκτά επαφή με το Ελληνικό Προξενείο της Θεσ/νίκης. Το τρίτο βήμα είναι η ίδρυση και λειτουργία των Ελληνικών

Σχολείων που προετοίμαζαν τα Μακεδονόπουλα για τα Διδασκαλεία (Παρθεναγωγείο και Αρρεναγωγείο) της Θεσσαλονίκης, από τα οποία αποφοιτούσαν Δάσκαλοι και Νηπιαγωγοί και τοποθετούνταν στα ελληνικά σχολεία της περιοχής μας για να διδάξουν όσα εκτέθηκαν παραπάνω. Στην πιο δύσκολη περιοχή απ' όλη τη Βόρεια Ελλάδα, με τουρκική πλειοψηφία όπου οι Βούλγαροι είχαν ήδη επισημάνει την στρατηγική σημασία του Βάλτου κι είχαν οργανώσει τον ένοπλο αγώνα τους με την τρομοκρατία, τον εμπρησμό, την προπαγάνδα τη σφαγή των Ελλήνων ιερέων, Δασκάλων και των Προκρίτων που πρωταγωνιστούσαν στην ελληνική άμυνα και την οργάνωση πλέον του ένοπλου Αγώνα, με τους άπειρους απλοϊκούς συμπολίτες μας που ήρθαν να βοηθήσουν τα αδέρφια μας απ' όλη την Ελλάδα, στον σκληρό και πολυαίμακτο Αγώνα, για την Μακεδονική Ελλάδα για την οποία έδωσαν και τη ζωή τους.

Οι ψυχές των νεκρών ηρώων αυτή τη στιγμή αθώρητες φτεροκοπούν ολόγυρα μας, και μ' ένα πικρό παράπονο, ρωτάνε «Γιατί τα ονόματά μας δεν τα γράφατε σε μια αναμνηστική στήλη για να τα βλέπει η Ελληνική Νεολαία και να ρωτά για τον Μεγάλο Αγώνα;». Η 1η ΜΠ έχει τη στήλη των νεκρών της. Η Εθνική Αντίσταση έχει τη στήλη των θυμάτων της, όπως και ο Κυπριακός Αγώνας. Εμάς γιατί μας αγνοήσατε;

Όλοι λέμε ότι ο Αγώνας συνεχίζεται, γιατί υπάρχει η εχθρική ευρωπαϊκή διπλωματία, η πλαστογραφία της ιστορίας, η πολιτική απάτη, η συκοφαντία. Αυτά τα φαινόμενα είναι που μας ξεσηκώνουν και μας ανησυχούν όπως και τις ψυχές των ηρώων μας, που άφησαν τα ματωμένα κουφάρια τους κι ήρθαν εδώ να μας ρωτήσουν: Τί θα κάνετε; Θα προδώσετε τον Αγώνα μας;

Κι από τη θέση αυτή σαν Πρόεδρος των απογόνων όλων των Μακεδ/χων α) Καλώ τον Δήμο Γιαννιτσών να αποφασίσει την δημιουργία του Ηρώου των Μακεδονομάχων με τα ονόματά τους με την νόμιμη διαδικασία και τη συγκρότηση επιτροπής στην οποία από τώρα διαθέτω για τον σκοπό αυτό 1.000.000 δραχμές, β) Καλώ όσους νομίζουν ότι έτσι θα συμβάλλουν στον συνεχιζόμενο Μακεδονικό Αγώνα να προσφέρουν τον οβολό τους. Και γ) Καλώ όσους ασχολούνται με την Ιστορία να βοηθήσουν στην διαγραφή και απάλειψη των ανακριβειών και των αναληθών στοιχείων για την επιστημονική πληρότητα της Ιστορίας μας η οποία μας καλεί να την συμπληρώσουμε και να ολοκληρώσουμε το έργο της.